

STANOWISKO IGHG (MIĘDZYNARODOWEJ GRUPY DS. HARMONIZACJI ZALECEŃ) DOTYCZĄCE ZAKAZENIA COVID-19 DLA OZDROWIEŃCÓW Z CHOROBY NOWOTWOROWEJ PRZEBYTEJ W DZIECIŃSTWIE, W WIEKU NASTOLETNIM ORAZ DLA MŁODYCH DOROSŁYCH.

Wersja 3.0 z dnia 14.05.2020 (poprawiona v1.0 z dnia 07.04.2020)

Grupa IGHG oraz Cochrane Childhood Cancer dokładnie monitorują pojawiające się publikacje medyczne w zakresie COVID-19 i przygotowuje nowe zalecenia gdy dostępne będą nowe informacje. Sprawdź stronę www.ighg.org w celu zapoznania się z dalszymi aktualizacjami

Cel

Celem wydanego stanowiska jest dostarczenie zaleceń ozdrowieńcom z choroby nowotworowej przebytej w dzieciństwie, w wieku nastoletnim oraz dla młodych dorosłych w związku ryzykiem oraz dodatkowymi środkami zapobiegającymi chorobie wywołanej przez nowego koronawirusa (COVID- 2019). Na potrzeby tych zaleceń ozdrowieńcy z choroby nowotworowej przebytej w dzieciństwie są definiowani jako osoby, które niezależnie od obecnego wieku, miały zdiagnozowany nowotwór przed 25 rokiem życia i zakończyły terapię przynajmniej przed rokiem.

Wiedza

Ozdrowieńcy, ich opiekunowie a także personel medyczny powinni sobie zdawać sprawę, że ryzyko nabycia oraz przebieg infekcji COVID-19 u ozdrowieńców z choroby nowotworowej przebytej w dzieciństwie, nie jest obecnie znany. Z tego względu, informacje zawarte w tych zaleceniach są oparte na informacjach medycznych opracowanych przez narodowe służby zdrowia oraz Międzynarodową Organizację Zdrowia (WHO), na podstawie danych dotyczących COVID-19 w populacji ogólnej.

Zalecenie 1

KTO JEST W GRUPIE WYSZSZEGO RYZYKA?

Na podstawie obecnie dostępnych informacji medycznych dotyczących COVID-19 w populacji ogólnej, ozdrowieńcy mający dodatkowe schorzenia wymienione poniżej, mogą znajdować się w grupie najwyższego ryzyka ciężkiego przebiegu COVID-19, szczególnie w sytuacji, jeśli mają więcej niż jeden czynnik dodatkowy.

Poza chorobami współistniejącymi, cięższy przebieg infekcji obserwowano u starszych osób, szczególnie powyżej 60 roku życia, co może być związane z częstszym występowaniem przewlekłych schorzeń dodatkowych wymienionych w tabeli poniżej. Osoby z zaburzeniami układu odpornościowego i/lub przyjmujące leki wpływające na ten układ, mogą być również w grupie ryzyka cięższego przebiegu COVID-19, ze względu na ich zwiększone ryzyko podatności na każdą infekcję.

Schorzenia* najczęściej zwiększające ryzyko ciężkiego przebiegu COVID-19 na podstawie danych płynących z narodowych systemów opieki zdrowia oraz podawanych przez WHO	Przykłady schorzeń związanych z przebyłym leczeniem przeciwnowotworowym, które mogą spowodować ryzyko ciężkiego przebiegu COVID-19 u ozdrowieńców
Choroby serca, włączając, ale nie ograniczając do: <ul style="list-style-type: none"> niewydolność serca wymagająca leczenia farmakologicznego przebyte zawału serca (ataku serca)	Choroby serca, włączając, ale nie ograniczając do: <ul style="list-style-type: none"> kardiomiopatia (schorzenie mięśnia sercowego) po leczeniu antrycyklinami choroba naczyń wieńcowych po radioterapii klatki piersiowej
Przewlekłe schorzenia płuc, włączając, ale nie ograniczając do: <ul style="list-style-type: none"> przewlekła obturacyjna choroba płuc (POChP) ciężka postać astmy każda choroba płuc powodująca przewlekłe uczucie duszności, trudności w oddychaniu lub wymagająca tlenoterapii	Przewlekłe schorzenia płuc, włączając, ale nie ograniczając do: <ul style="list-style-type: none"> włóknienie płuc (blizny) po leczeniu bleomycyną lub radioterapii klatki piersiowej przewlekła choroba płuc po przeszczepie szpiku
Cukrzyca	Cukrzyca po radioterapii jamy brzusznej lub trzustki
Zaburzenia układu odpornościowego i/lub stosowanie leków wpływających na ten układ, włączając, ale nie ograniczając do: <ul style="list-style-type: none"> leczenie przeciwnowotworowe stan po przeszczepieniu narządu zaburzenia immunologiczne	Zaburzenia układu odpornościowego i/lub stosowanie leków wpływających na ten układ, włączając, ale nie ograniczając do: <ul style="list-style-type: none"> aktualne leczenie drugiego nowotworu lub wznowy nowotworu stan po przeszczepieniu narządu z powodu nowotworu lub uszkodzenia narządu związanego z leczeniem nowotworu (np. przeszczep serca, nerki czy wątroby) przewlekła choroba przeszczep przeciwko gospodarzowi (GvHD)

*Do schorzeń/czynników ryzyka, które zwiększają ryzyko ciężkiego przebiegu COVID-19, ale są rzadziej wymieniane przez narodowe systemy opieki zdrowia lub raporty medyczne, należą: choroby nerek, nadciśnienie, choroby wątroby, otyłość, cięzka, zaburzeń hematologiczne, zaburzenia neurologiczne, asplenia, hiposplenia, wysokie BMI, płeć (męska) oraz stosowanie leków takich jak inhibitory konwertazy angiotensyny (ACE-I) czy ibuprofen. Grupa IGHG oraz Cochrane Childhood Cancer będzie monitorowała literaturę medyczną w zakresie wymienionych stanów chorobowych oraz czynników ryzyka i przygotowuje nowe zalecenia gdy dostępne będą nowe informacje. Wyższe ryzyko wtórnych zakażeń bakteryjnych musi być brane pod uwagę u pacjentów z asplenią i hiposplenią.

Zalecenie 2

JAKIE ŚRODKI
OCHRONY POWINNY
BYĆ ZASTOSOWANE
PRZEZ
OZDROWIEŃCÓW?

Wszyscy ozdrowieńcy z choroby nowotworowej (dzieci, nastolatki i młodzi dorośli) powinni stosować się do ogólnych zaleceń takich jak izolacja społeczna, częste mycie rąk, itp. zgodnie z zaleceniami wydawanymi przez narodowe i/lub lokalne władze.

Zalecenie 3

JAKIE DODATKOWE
ŚRODKI OCHRONY
POWINNY BYĆ
ZASTOSOWANE PRZEZ
OZDROWIEŃCÓW
BĘDĄCYCH W GRUPIE
WYSOKIEGO RYZYKA
ZACHOROWANIA?

Ozdrowieńcy będący w grupie wysokiego ryzyka ciężkiego przebiegu COVID-19 (jak opisane w na liście powyżej) powinni:

- kontynuować utrzymanie zasad izolacji społecznej, często myć ręce itp., stosownie do wydanych zaleceń narodowych i/lub międzynarodowych
- dla małej grupy ozdrowieńców może to oznaczać konieczność dalszego utrzymania izolacji społecznej lub jeszcze większej ochrony w domu zgodnie z zaleceniami lekarza i/lub narodowych i/lub lokalnych władz
- zażądać od pracodawcy przekierowania do pracy zdalnej (dla siebie oraz dla innych członków wspólnego domostwa jeśli jest to możliwe) jeśli dotychczasowa praca była wykonywana w warunkach wymagających korzystania z placówek użyteczności publicznej
- zachęcać wszystkich domowników, którzy odwiedzają placówki użyteczności publicznej lub w nich pracują do szczególnego unikania ekspozycji na potencjalne zakażenie COVID-19
- zachowaj szczególną ostrożność by unikać kontaktu z domownikami, którzy wykazują objawy lub zostali zdiagnozowani jako COVID-19 dodatni:
  - o odizoluj chorego członka domostwa w domu lub przenieś się w inną lokalizację jeśli to możliwe
  - o jeśli izolacja lub relokacja nie są możliwe, niech osoba chora nosi maseczkę
  - o zwiększ częstość mycia rąk i czyszczenia powierzchni płaskich zwyczajnymi środkami dezynfekcyjnymi
  - o myj wspólną toaletę i powierzchnie w łazience po każdym użyciu

Zalecenie 4

CO POWINIEN ZROBIĆ
OZDROWIENIEC BĘDĄCY
W GRUPIE WYSOKIEGO
RYZYKA KTÓRY JEST
OBECNIE CHORY?

Ozdrowieńcy będący w grupie wysokiego ryzyka ciężkiego przebiegu COVID-19 powinni:

- szukać wcześniej porady medycznej jeśli będą mieli objawy które mogą być związane z COVID-19
- zawiadomić osoby personelu medycznego z którymi się kontaktują o przebytym leczeniu przeciwnowotworowym oraz o istnieniu dodatkowych schorzeń, które mogą powodować ryzyko ciężkiego przebiegu COVID-19
- w przypadku pogorszenia się stanu (np. wystąpienie gorączki, duszności, trudności w oddychaniu, zaburzeń świadomości itp.) zadzwoń do swojego lekarza lub na pogotowie medyczne w celu uzyskania dalszych zaleceń oraz gdy czujesz, że powinieneś/powinnaś być zbadany/-a.

Zalecenie 5

JAKIE INNE
SKUTKI NIESIE
PANDEMIA COVID-19?

Ozdrowieńcy, rodzice, rodzeństwo:

- zmiany oraz niepewność spowodowane pandemią mogą zwiększać poziom stresu, powodować niepokój oraz inne stany emocjonalne
- stosuj mechanizmy radzenia sobie z taką sytuacją zalecane przez międzynarodowe organizacje (<https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-guidance-for-the-public-on-mental-health-and-wellbeing/guidance-for-the-public-on-the-mental-health-and-wellbeing-aspects-of-coronavirus-covid-19> Or <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/daily-life-coping/managing-stress-anxiety.html>)
- skontaktuj się z lokalnym ośrodkiem zdrowia psychicznego jeśli potrzebujesz pomocy w radzeniu sobie ze stresem, lękiem lub innymi objawami emocjonalnymi

IGHG: Międzynarodowa Grupa ds. Harmonizacji Zaleceń dotyczących odległych powikłań po leczeniu przeciwnowotworowym przebytych w dzieciństwie (www.ighg.org)

IGHG COVID-19 grupa zajmująca się zaleceniami dotyczącymi COVID-19: Przewodniczące: Leontien Kremer, Melissa Hudson. Członkowie podstawowi: Saro Armenian, Rod Skinner, Matt Ehrhardt, Claudia Kuehni, Renée Mulder, Elvira van Dalen, Helena van der Pal. Koordynatorzy: Lisanne Verbruggen, Yuehan Wang. Członkowie: Edit Bardi, Claire Berger, Elio Castagnola, Adam Glaser, Gabrielle Haeusler, Jaap den Hartogh, Riccardo Haupt, Lars Hjorth, Miho Kato, Tomas Kepak, Thorsten Langer, Miho Maeda, Monica Muraca, Paul Nathan, Vesna Pavasovic, Satomi Sato, Lillian Sung, Wim Tissing, Anne Uyttebroeck, Andreas Groll, Judith Gebauer, Katie Devine, Katja Baust, Gisela Michel, Fiona Schulte, Jordan Gilleland.

W celu uzyskania dalszych informacji kontakt: L.C.M.Kremer@prinsesmaximacentrum.nl & Melissa.hudson@stjude.org

Notes

Podsumowanie czynników ryzyka ciężkiego przebiegu COVID-19 w populacji ogólnej, na podstawie informacji medycznych pochodzących z 15 narodowych systemów opieki zdrowotnej WHO:

n=16 starszy wiek (GER, AUT, WHO, CZ, US, CH, CAN, BE, UK, NL, IT, FR, SE, AUS, China, JP)

n=14 cukrzyca (UK, CH, WHO, IT, FR, CZ, AUT, AUS, BE, US, NL, JP, GER, SE)

n=14 choroby serca (UK, NL, CZ, AUT, BE, US, CH, GER, AUS, WHO, JP, SE, IT, FR)

n=14 choroby płuc (UK, US, NL, BE, CH, IT, CZ, GER, AUS, WHO, AUT, SE, FR, JP)

n=13 Aktualne leczenie przeciwnowotworowe (UK, NL, CH, WHO, GER, AUT, AUS, IT, FR, BE, JP, CZ, SE)

n=11 zaburzenia immunologiczne lub stan po przeszczepie narządów (UK, SE, US, NL, CH, GER, AUT, FR, JP, BE, AUS)

n=10 choroby nerek (UK, AUT, SE, NL, BE, IT, FR, US, CZ, JP)

n=9 wysokie ciśnienie krwi (CH, WHO, IT, JP, CZ, GER, AUT, SE, FR)

n=8 choroby wątroby (UK, GER, AUT, SE, US, IT, FR, NL)

n=6 kobiety w ciąży (UK, US, WHO, AUS, SE, FR)

n=6 nadwaga (UK, US, FR, IT, CZ, NL)

n=4 choroby hematologiczne (krwi) (UK, US, NL, BE)

n=3 przewlekłe schorzenia neurologiczne (UK, IT, JP)

n=3 Problemy ze śledzioną (UK, SE, NL)

n=3 palenie papierosów (GER, US, JP)

n=1 mężczyźni (IT)

AUS= Australia, AUT=Austria, BE=Belgia, CAN=Kanada, CZ= Republika Czeska, FR=Francja, GER= Niemcy, China=Chiny, CH=Szwajcaria, IT=Włochy, JP=Japonia, NL=Holandia, SE=Szwecja, UK=Wielka Brytania, US= Stany Zjednoczone Ameryki